

Ilmateadlane Ain Kallis kirjutab ilmast iga kuu teisel nädalal

Ilmaparandajate partei suur võimalus

Jälle on valimised ukse ees. Käes on aeg, mil iga valija ja valitu peavad oma silme eest läbi laskma viimased neli aastat ja endalt küsima, mida ta on teinud, et elaksime paremini.

Ilm ja valitsus on need, keda alalõpmata kirutakse. Kas saab midagi muuta?

See oli vist Hegel, kes ütles, et iga rahvas on oma valitsejaid väärt. Äkki on sama lugu ka ilmaga? Erakonnad on seni kõike lubanud, mitte aga ilusamat ilma või kenamat kliimat! Et keskkond mõjutab kõvasti me heaolu, märkas juba Tammsaare: «Ja looduse tujud hakkavad inimestesse. Nad saavad pahaseks ja närvlikuks, näevad igal pool ainult vaenlasi, hävitajaid.» Paljudes maa-des usutakse, et kui rahvas tõsiselt tahab, muutub ka ilm. Nii et proovima peaks.

Ons loomisil uus erakond?

Jah. Ta nimi võiks olla Parem Ilm. Erakonna alusmüüriks oleksid kõik, kellel on probleeme ilmaeluga, need, kes põevad ilmavalu – poeedid ja reumaatikud, üldse kõik, kes tahavad ilma parandada.

Meteoroloogilise info oskuslik kasutamine võib kaugele viia. Meenutagem vaid piibli-aegseid sünoptikuid Noad ja Joosepit, kes päästsid inimkonna uputusest või Egiptuse näljahädast. Ilmahuvilisi riigijuhte on ajaloos olnud hulgi: Cicero, Seneca, Francis Bacon, Goethe, Jefferson. Proffidest Andres Tarand. Loomulikult.

Ja millised oleksid uue erakonna eelised?

Head poliitikud sarnanevad meteoroloogidega: ka nemad peavad teadma, kust tuul puhub, ja ära arvama, kuhu see suuna võtab. Meie sünoptikuist saaks väga head kaitseministrid, sest nad on elus rohkem fronte näinud kui kõik Eesti väejuhid kokku.

Igal korralikul parteil on oma hümn. Kas ka teil?

Muidugi. Et sõnad oleksid teiste erakondade laulude väärilised, andsime ülesande arvutite. See analüüsis teiste omi ja kahe minutiga tulid värsid:

Kui on parem Eesti ilm, / rahval õnnest särab silm. / Meiega, meiega, / Euroopa riipes õit-sed sa!

Aga viis?

Viisiks valis arvuti Beethoveni 9. sümfooniast osa *Presto-Allegro assai* koori esituses. Sümboliga on veel tegemist, igal juhul ei kõlba selleks umbrohud, bumerangid vms. Midagi särava päikese ja kaitsva vihmavarjuga seotut.

Kas eelistate Riigikokku mehi või naisi?

Seekord naisi. Iga aasta 17. jaanuaril, tõnisepäeval, jälgisid me esivanemad hoolega taevast. Lääne-Nigula inimeste tähelepanekute kohaselt saab selle päeva ilma järgi ennustada, mis meid aastal ees ootab. Kui paistab päike, on mehed aasta läbi targad. Kümne viimase aasta jooksul on päikest näha olnud vaid paari tunni vältel. Ka tänavu pole midagi head loota – tõnisepäev oli kõikjal pilvine.

Millised on erakonna Parem Ilm valimislubadused?

Ilm, mis rahuldab kõiki nii

Tavapärasest keskmisest pooleteise pügala võrra külmem jaanuar kaanetas veekogud, sundides tuhandeid linde kogunema hiigelsülemeiks veel vabale veepinnale.

Egert Kamenik

maal kui linnas. Kirjanik Karel Čapek järgi oleks ideaalne, kui «iga päev sajaks, näiteks keskööst kuni kella kolmeni hommikul, aga nii, et tuleks pisitasa, ja sooja, et päike paistaks kogu päev, aga mitte liiga kuumalt, ja et kord nädalas sajaks lahjendatud virtsavett ning tuvisitta». Seda viimast tuleks vaid põldude ja aedade kohal edendamaks mahepõllundust. Kui Parem Ilm pääseb võimule, ei tule kunagi Eestisse taimetu! See on küll kindel.

Kuidas jääb maksudega?

100-protsendilise kättemaksu asemel kehtestatakse astmeline kättemaks, hiljem kaob seegi.

Mida teeks erakond kultuuri vallas?

Bremeni linn sai teatavasti tuntuks oma moosekantide kujuga. Teeme ettepaneku püstitada Emajõe kaldale Tartu-Viljandi maantee äärde monument «Viisk, Põis ja Õlekõrs». See sümboliseeriks takistusi Eesti teel tema pürgimisel Läände, parteidevahelist võitlust, maainimeste ja linnapoliitikute erinevusi ja mida kõike veel, peenike kõrs üle jõe aga vabadusetee haprust. Vabaduskelli on maailmas mujalgi.

Kuidas tähistate ameeriklaste välja kuulutatud neegriajaloo kuud?

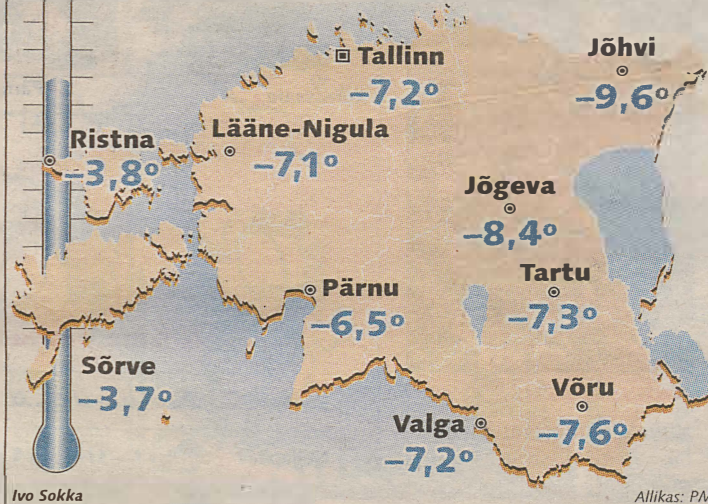
Edaspidi kutsume lehe-neegreid viisakalt «trükimustadeks». Muide, sada aastat tagasi kirjutati Postimehes: «Must on neegrite värv, seda ei taha neegrite vastased nüüd enam tarvitada. Selle pärast trükitakse «Newyork Herald» vaid lilla värviga, niisamuti ka «Herald» Pariisi väljaanne.» (PM, 10.01.1903).

Midagi tarka (l)õpetuseks?

G. B. Shaw ütles: «Võtke seda, mida eelistate, muidu olete sunnitud eelistama seda, mida võtate.»

Heitliku näärikuu keskmised

Läinud jaanuar oli kõikjal Eestis tavapärasest veidi külmem. Keskmise õhutemperatuur jäi poolteist pügalt tavalisest madalamaks.

Millega üllatas ilm Eesti rahvast näärikuul?

Kuu esimene kümmepäevak rõõmustas vaid soojatootjaid: viimase poole sajandi jooksul on külmem olnud vaid 1987. ja 1950. aastal. Tartumaal rehkendati dekaadi keskmiseks õhutemperatuuriks -16,8 kraadi.

Otepää MK-etapi läbiviimist ähvardasid nurjata nii ilmataat (11. jaanuari hommikul Jõgeval -36,7!) kui kohalik ärimees. Mõlemaga leiti kompromiss. Tehti nii, nagu õpetab kirjandusklassika: kui ei jõua teha tervet võistlust, tee pool.

Klubi Tartu Maratoni meteoroloogiainstituudi sünoptikuile saadetud kirjas tänasid korraldajad hea prognoosi eest: «Reedel näis uskumatu, et 0-kraadisest võib

kujuneda 12 tunniga laupäeva hommikuks -34 ja siis jälle 12 tunniga pühapäevaks 0 kraadi... Kõik klappis. Suur tänu.»

Nagu viimastel aastatel sageli juhtunud, keeras kuu keskel sulale ja vihmale. Paks lumi kadus nagu nõiaväel ja põllud olid jälle paljavõitu.

Õnneks võeti kõrgemal pool aru pähe ning maratoni kant sai oma 30 cm lund juurde, lisandus ka külma-kraade.

Meteoroloogia ja hüdroloogia instituudis arvutati Eesti keskmiseks jaanuari temperatuuriks -7,6 kraadi, mis on poolteist pügalt tavalisest madalam. Sademeid tuli igasugusel kujul 50 mm (norm 38 mm).

50 ja 100 aastat vana ilm

1903. aasta näärikuu oli Tartus soojem (-4,3 °C) ja kuivem (24 mm) kui harilikult. Emajõgi oli ilusti jääkaane all, lund oli Toomel kuu keskel 33, lõpul 10 cm.

Postimehele teatati ilmaelust. Valgast. Aasta lõpus oli siin nii suur vihmasedu, et keldriruumides elanikkudel mitmelgi vesi tuppa tuli ja siinses viinaladus kogunisti kellelegi ametnikule ahju kippus. Ruttu tõusev vesi oleks õõsi mehe lastele, kes madalal järjel magasivad, peagi uppumise surma toonud, kui mitte kassi hädanäugumine isa veel küllalt parajal ajal ei oleks üles äratanud.

Haanja vallas valitseb möödälinud suve viljaikalduse tagajärjel näljahäda.

Tallinna sadam on vagase ilma tõttu jääkatte alla jäänud, nii et laevad enam ilma jäämurdja abita läbi ei pääse.

1953. aasta jaanuar oli külmuselt samasugune kui tänavu -7,2 °C, sademeid oli normi kohaselt 34 mm.

Edasis kirjutati: Tartu oblasti suusatamise esivõistlused peeti 18. kuupäeval Võru-Kubjal. Oli sulailm, tugeva tuule ja vihma tõttu olid võistlustingimused eriti rasked.

Rahvas valmistus ka 50 aastat tagasi valimisteks. Tartus oli ÜK(b)P poolt esinumbriks sm. Stalin ise! Lugedes lehes avaldatud luuletust «Kui hajub udu, kaste helgib ees, / siis tuleb Stalin – piki põllu-teed. / Siis kevadpäike teda rõõmsalt saadab – / on alles tõusnud idakaarelt ta!» (V. Beekman), meenus millegipärast, et Stalini esimene töökoht pärast Gori vaimuliku kooli oli ilmalik – Tiflisi meteoroloogiajaam, kus ta töötas «hetkekski katkestamata revolutsioonilist tegevust».